བོད་མི་དེ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་གསར་འཛུགས་བོད་ཡིག་རྒྱུགས་ཤོག

གནས་རིས། ཏཱན་ཏྲང། དུས་ཡུན་ཚུ་ཚོད། ༣། ཟླ་བོ་ ༢༠༢༩ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༧། ཐོན་ཚ་ཙང། ༡༠།

ཀ། གཤམ་གསལ་སྒམ་རྒྱས་ཀྱི་དྲི་བ་རྣམས་ལ་ལན་བྱེས། (བརྒྱ་ཚ། ༧༥)

༧། སྒམ་རྒྱས་གཞིས་དུས་རབས་གང་གི་ནང་བརྒྱས་པ་ཡིན་ནམ། ༢

ཀ། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས། ཁ། དུས་རབས་བདུན་པ། ག། དུས་རབས་གཉིས་པ། ང། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག

།། ལས་ཀུན་སྤྱོར་ཀྱིས། ༣

ཀུན་སྤྱོགས་སུ་འགྲོ།	ཚེ་སྐྱབས།
ནད་དག་ཏུ་སྨན་བཟས།	རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པ།
ཞོགས་པར་ཌ་འཕྲང།	རྣམ་དབྱེ་བཞི་པ།

།།། ཨེ་ལྡན་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱོར་བྱེས། ། །

གཅིག་ཁས་གསལ་ནང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་བཀུར་རྒྱང་ལྡ་ལ་ལན་བྱེས། (བརྒྱ་ཆ། ༢x༥=༡༠)

༡། བདེན་པ་བཞི་བྱེས།

༢། དགོན་མཆོག་གསུམ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་ལས་སྐྱེན་ལྡ་བུ་དེ་གང་ཡིན་ནམ།

༣། རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པམ། (ཚིག་བརྒྱ་ལས་མ་མངའ་བ།)

༤། དགེ་བ་བཅུའི་གྲངས་འབྲེན་བྱེས།

༥། འགྲུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པམ། (ཚིག་བརྒྱ་ལས་མ་མངའ་བ།)

༦། ནང་ཚོས་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ན་བན་ཐོགས་གང་ཡོད་དམ། (ཚིག་བརྒྱ་ལས་མ་མངའ་བ།)

བ། གཅིག་གསལ་སྦྱོང་བཏང་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་ཁག་ལ་ལན་བྱེས། (བརྒྱ་ཆ། ༡༠)

༡། གཞིས་བྱེས་གཉིས་ལས་གཞིས་དང་བྱེས་ཞེས་བའི་དོན་གང་ཡིན་ནམ། ༢

༢། ཤོལ་ཝོ་ (Leap Year) ལོ་གི་ཚོད་ཀྱི་མཚམས་སུ་ཐེངས་རེ་སྐྱེས་ཀྱི་ཡོད་དམ། ༡

༣། བོད་མིའི་དགྱ་དཏུལ་ལག་དེབ་བཟོ་རྒྱ་དེ་བོད་མིའི་སྐྱེག་འཛིགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་གང་དང་འབྲེལ་བ་གཙོ་བོ་ཚགས་ཀྱི་ཡོད་དམ། ༡

༤། ཕྱི་ལོ་ ༡༥༩༩ རྒྱ་ ༤ བའི་ནང་འཚོགས་གཏན་འཁེལ་བའི་སྒྲབས་བཅུ་བདུན་བའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་དེ་ཚོགས་དུས་གཏོད་ཡིན་ནམ། ༢

༥། བོད་མིའི་སྐྱེག་འཛིགས་ཀྱི་ཁྲིས་ལོ་ཁྲི་ལྷུགས་དེ་ལོ་གཉིག་གི་ཟླ་ཚེས་གང་ནས་གང་གི་བར་ཡིན་ནམ། ༢

༦། མའི་གོ་ལའི་ཐོག་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ཤོས་དེའི་མིང་གང་ཡིན་ནམ། ༡

བ། ཉེ་ཆར་མ་རིའི་གྲོང་འཛིན་ཀྱིས་བོད་རྒྱལ་ཁྲིད་ཁྲོད་ནུ་ཞིག་མེལ་ཐབས་ཀྱི་ཁྱིམས་འཆར་ལ་མཚན་རྟགས་བཀོད་པའི་ཉིན་མོ་དེ་གা་དུས་ཡིན་ནམ། ༡

ཅ། རྒྱུན་སློབ་ཡིག་རིགས། (བརྒྱ་ཆ། ༡༥)

༡། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེ་མཚོག་ལ། འཛིན་རིས་བཅུ་གཉིས་ཐོན་ཕྱེས་མཐོ་སློབ་ཏུ་འགྲོ་མཁན་བོད་ཕྱུག་རྣམས་ཀྱི་སློབ་ཡོན་སྦར་གནང་ཡོང་བའི་སྒྲན་ཞུ་ཚད་ལྡན་ཞིག་བྱེས། ༥

༢། གཤན་ལས་འགོད་བཟློད་གཞིའི་ཐོག་ཆོག་འབྲེ་ ༡༠༠ ཅན་གྱི་རྩོམ་ཞིག་བྱེས། ༡༠

ང་བོད་མིའི་སྐྱེག་འཛིགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ལ་ཞུགས་དགོས་དོན།

ཆ། གོ་རྩོགས་ཀུས་ཚལ། (བརྒྱ་ཆ། ༡༠)

༡། གཤན་འོག་དུས་ཚན་བཀྲིགས་ནས་རྒྱ་ཁག་ལ་ལན་བྱེས།

བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཛིན་སྒྲོང་བཀོད་ཁྲབ་འོག་རྒྱ་དེ་ལ་ལས་ཁུངས་ནས་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྐྱེག་འཛིགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ཁྱི་ཁྱེལ་བདང་རྒྱ་ལས་བསྐྱེགས་ལས་དོན་ཀྱི་འཁགས་ཁུངས་ཤུང་ལེན་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་ཡང་ཁྱི་རྒྱ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་མའི་ལས་དོན་བྱག་ལེན་དབྱ་འཛིགས་གནང་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་བཅན་བཟུང་བྱས་ཁྱི་ནོར་ལ་ལ་ལས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་སྐུ་འཁོར་ཅག་བསྟུས་བཅས་རྒྱ་ཁང་དུ་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཁྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ རྒྱ་ ༩ ནང་གནས་སྐབས་བཞུགས་སྐབས་མ་སུ་རིང་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གིས་དབུས་ལས་ཁུངས་ཆེ་ཁག་ལྷ་བསྐྱང་སྐྱེག་བསྐྱངས་པའི་ཁོངས་སུ་དེ་ལྷ་བོད་དང་བཅན་སྐབས་ཀྱི་ཁྱེ་ཁྱེད་ཁང་ཡང་བཀོད་སྐྱེག་གནང་ཡོད། ཁྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་ཁྱི་ནོར་ལ་ལ་ལས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ཆུམ་ས་ལར་སྒྲོས་གནང། ཁྱི་ཁྱེད་དང་རྒྱ་ལ་བསྐྱགས་ལས་ཁུངས་ཆ་སྐྱེ་ལ་གནང་ཡང་ཁྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ རྒྱ་ ༣ བའི་ནང་ཁྱི་འབྲེལ་ཀྱི་ལས་དོན་ཞུ་

སྒྲོལ་པའི་རིགས་དཔྱི་བོད་གཞུང་སྲུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་ནས་གནང་རྒྱུ་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་དོན་ཐོག་དོ་སྣང་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་བུ་སོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་རང་རེའི་བོད་ཕེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོད་དུ་ཆབ་སྲིད་དང། འགྲོ་བ་ཕེའི་ཐོབ་ཐང། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བཅས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་སྟེལ་རྒྱུ་གལ་ཆེར་གཟིགས་ཏེ་ཕྱི་ཙོ་ ༡༩༨༧ ལོར་ཝེས་བྱ་དུས་དེབ་ཏིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་སུ་རྒྱ་སྒྲིལ་ཀྱིས་ཏིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང། ཕྱི་ཙོ་ ༡༩༩༩ རྒྱ་ ༥ ཚེས་ ༥ ཉིན་ཏིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་འོག་དེགྲྀ་བོད་གཞུང་སྲུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་ཕྱི་འབྲེལ་ཀྱི་ཞུ་སྒོའི་ལས་དོན་ཁག་སླར་ཡང་བཀོད་སྒྲིག་གནང་སྟེ་བོད་གཞུང་ཕྱི་འབྲེལ་དང་ཏིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ཞེས་རྩ་བའི་ལས་ཁུངས་གཅིག་ལ་ལས་འགན་གཉིས་སུ་འགན་ཁུར་བཞེས་ཡོད།

ཕྱི་ཏིལ་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་ཕི་རྒྱས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁོད་དུ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང། འགྲོ་བ་ཕེའི་ཐོབ་ཐང། ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ཝེས་རྩོགས་གོང་འཕེལ་གཏོང་གི་ཡོད། དེའི་ཚེད་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་དང་བོད་ཕེའི་སྐོར་ཐུག་དེབ་པར་སྐྱུན་དང་བརྩེན་འགྲེས་ཀྱིས་སྟེལ་ཞུ་ཡི་ཡོད། དུས་དེབ་རྒྱས་བོད་ཡིག་དང། ཨིན་ཡིག ཆུ་ཡིག་བཅས་སྐད་རིགས་གསུམ་ཀྱི་ཐོག་འདོན་སྟེལ་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཕྱི་ཏིལ་ལས་ཁུངས་ནི་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་ཡོད་པ་དང། དེས་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགྱུར་ལས་རིགས་ཁག་ དེ་བཞིན་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ཁག་གི་དབར་འབྲེལ་མཐུད་མཚམས་སྦྱོར་དང། མཉམ་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་དོན་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཞུ་ཡི་ཡོད།

ཀ) ཕྱི་ཏིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་འགན་གང་དང་གང་ཡིན་ནས། ༣

ཁ) བཞུགས་སྐར་མ་སུ་རིང་ལས་ཁུངས་གཅེ་དང་པོ་བཙུགས་པ་ཡིན་ནས། ༣

ག) ཕྱི་ཏིལ་ལས་ཁུངས་ནས་བཏོན་པའི་བོད་ཡིག་དུས་དེབ་དེ་གང་ཡིན་ནས། ༣

ང) ཕྱི་ཏིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་དུས་དེབ་རྒྱས་སྐད་ཡིག་གསུམ་ཀྱི་ནང་འདོན་སྟེལ་བྱེད་དོན་གང་ཡིན་ནས། ༣

ཅ) བསྐྱར་སྦྱོག་ལ་ཚོག་སྐྱབ་ཡག་པོ་ཞིག་བྲིས། ༣

ཤ) གལས་ཀྱི་ཤེས་ཡོད་ཡིན་ཚན་འདི་བོད་ཡིག་ནང་སྐྱར། (བརྒྱ་ཆ། ༧༠)

We all desire freedom, but what distinguishes human beings is their intelligence. As free human beings, we can use our unique intelligence to understand ourselves and our world. The Buddha made it clear that his followers were not to take even what he said at face value, but were to examine and test it as a goldsmith tests the quality of gold. But if we are prevented from using our discrimination and creativity, we lose one of the basic characteristics of a human being. Therefore, the political, social, and cultural freedom that democracy entails is of immense value and importance.